

Raadsvoorstel

Onderwerp Jeugdhulp
Datum 8 april 2025
Portefeuillehouder J.W. Simonse

Behandelaar: Domeinmanager Samenleving
Zaaknummer: 0230444607
Bijlagen 2

Korte beschrijving voorstel:

Binnen de gemeente Elburg is de afgelopen tien jaar een sterke jeugdhulpketen ontstaan. Veel kinderen en gezinnen krijgen de juiste ondersteuning. Ook hebben we steeds meer inzicht in de ontwikkelingen, aantallen en kosten. Hierdoor kan de gemeente de rol van opdrachtgever beter uitvoeren. Net als in veel andere gemeenten in Nederland zijn de kosten voor jeugdhulp veel hoger dan dat we geld krijgen van het Rijk. Over 2025 verwachten we een tekort van bijna 1,8 miljoen euro ten opzichte van de begroting en daarvoor vraagt het college de Raad om dekking. Daarnaast gaan we op zoek naar manieren om de jeugdhulp betaalbaar te houden. Het uiteindelijke doel blijft om goede en betaalbare jeugdhulp te bieden aan alle jongeren die dit nodig hebben.

Te nemen besluit:

1. De rapportage Grip op uitgaven jeugd vast te stellen en de aanbevelingen over te nemen.
2. Extra budget beschikbaar te stellen om de jeugdhulp in 2025 conform het huidige beleid in stand te houden:
 - € 126.806 voor de sociale basis (niveau 1 in de jeugdhulpketen)
 - € 638.828 voor de basis voorzieningen (niveau 2 in de jeugdhulpketen)
 - € 1.020.838 voor de specialistische jeugdhulp (niveau 3 in de jeugdhulpketen)
3. De hogere uitgaven jeugdhulp 2025 ter hoogte van € 1.786.472 als volgt te dekken:
 - € 1.100.000 uit de algemene reserve (dit betreft het te verwachten rekeningresultaat m.b.t. de Oekraïne gelden 2025)
 - € 686.472 uit de reserve sociaal domein (waarvan naar verwachting € 300.000 betrekking heeft op het overschot beschermd wonen 2025)
4. Hiertoe de 5^e begrotingswijziging van 2025 vast te stellen.
5. Opdracht te geven aan het college om met structurele ombuigingsvoorstellen te komen in lijn met de eerdere onderzochte voorstellen Grip op jeugd.

Inleiding

Tien jaar jeugdhulp vanuit de gemeente heeft veel goeds gebracht! Er staat een sterke jeugdhulpketen en daar zijn we trots op. Veel jeugdigen en gezinnen weten de weg te vinden en hebben de nodige ondersteuning ontvangen of krijgen die op dit moment.

Onze jeugdhulpketen ziet er als volgt uit:

- Uitgangspunt is de eigen verantwoordelijkheid, deskundigheid en regie van ouders. Ouders en kinderen benutten het sociale netwerk zoals familie, vrienden, verenigingen, kerken etc.. Aanvullend daarop werken de welzijnspartners, het onderwijs en de gemeente met elkaar samen onder de noemer Jeugd Elburg Samenwerking (JES). Zo is **de sociale basis** op orde. Dat werkt preventief en vermindert de vraag naar duurdere jeugdhulp.
- De Jeugdgezondheidszorg, de GGD en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) zijn belangrijke **basisvoorzieningen** voor opvoed- en opgroevragen. Het CJG is een stevig lokaal toegangsteam en werkt met 'de verklarende analyse'. De ondersteuningsvraag wordt op die manier integraal

beoordeeld. Het CJG voert ook plustaken uit, om te voorkomen dat specialistische jeugdhulp nodig is. Het is waardevol om te merken dat dit effect heeft.

- **De specialistische jeugdhulp** is op orde, zodat zo nodig gerichte, specifieke expertise en ondersteuning ingezet kan nodig. De jeugdhulpregio Noord-Veluwe is door het Rijk als robuuste jeugdhulpregio aangemerkt. In dat verband wordt de inkoop georganiseerd en samengewerkt, ook in partnerschap met aanbieders. Heel specifieke jeugdhulp wordt in nog groter verband opgepakt. Mooi resultaat is dat de aantallen uithuisplaatsingen en gedwongen jeugdhulp zijn afgenomen. Dat geldt ook voor de hoog specialistische jeugdhulp. Een positieve ontwikkeling.

Naast de inhoudelijke component is er de financiële:

- **Grip op uitgaven jeugd.** In 2020 hebben we een traject met uw Raad gehad met als doel meer inzicht en grip te krijgen op aantallen en kosten. Dat traject heeft geleid tot de opdracht van de Raad aan ons college om een vierjarig project te starten om bezuinigingen te realiseren en om meer inzicht en grip te krijgen op de jeugdhulp. In bijgaande rapportage 'Grip op uitgaven jeugd' bliken we terug op de resultaten van dit project over de jaren 2021-2024 en doen we enkele aanbevelingen. Wat inhoud betreft zijn er waardevolle resultaten behaald. De doelstelling om meer inzicht te krijgen in de ontwikkelingen, aantallen en kosten zijn door de uitvoering van het project gerealiseerd. Hierdoor kan de gemeente de rol van opdrachtgever beter uitvoeren. Samen met partners is een stevige jeugdhulpketen vormgegeven en worden er beleidskeuzes gemaakt die onderbouwd zijn met kwalitatieve en kwantitatieve gegevens. Het versterkt de positie van de gemeente in de afspraken met partners en het is mogelijk om actuele informatie te verstrekken aan de gemeenteraad en het Rijk. Het tweede doel vanuit de opdracht, namelijk bezuinigingen realiseren, is deels gehaald.
- **De actuele financiële situatie.** Net als in heel veel andere gemeenten in Nederland komen we in Elburg niet uit met de middelen die we ontvangen voor jeugdhulp. De afgelopen jaren hebben we overschrijdingen gezien op de begroting. In 2024 hebben we de begroting moeten aanpassen in de najaarsrapportage. Deze lijn zet zich voort en ook de begroting voor dit jaar is te laag vastgesteld. De hogere tarieven voor gespecialiseerde jeugdhulp na een kostprijsonderzoek zijn de belangrijkste oorzaak. Daarnaast ligt er op dit moment geen harde toezegging vanuit het Rijk dat er meer gelden beschikbaar komen. In bijgaande rapportage 'Jeugdhulpketen gemeente Elburg' staat toegelicht waarom de begrote uitgaven voor 2025 hoger moeten worden vastgesteld. Dat werkt door voor komende jaren en dat vraagt om aanvullende besluitvorming.

Beoogd effect

Het welzijn van kinderen en jongeren! Dat is zowel een speerpunt in het huidige bestuursakkoord als het collegeakkoord. In het beleidsplan 'Samen leven, samen doen' 2024-2031 staat: *We gaan uit van de kracht van de inwoner en de samenleving. Inwoners hebben regie over het eigen leven en er is ruimte voor ontwikkeling. De gemeente Elburg ondersteunt inwoners daarbij met het geven van informatie, de inzet van basisvoorzieningen, specialistische hulp en een vangnet.* Dat moet ook betaalbaar zijn.

Argumenten

1.1 Een project heeft een kop en een staart. De looptijd van het project is bepaald op vier jaar en daarom is het nu het moment om verantwoording af te leggen en te komen met een eindrapportage.

1.2 Het geeft richting voor het vervolg. Door de aanbevelingen over te nemen, geeft uw Raad het college houvast hoe inhoudelijk en financieel verder te gaan met de jeugdhulp.

2.1 De jeugdhulp kan ook dit jaar geboden worden. Door deze begrotingswijziging kan de jeugdhulp conform het huidige beleid voortgezet worden in 2025. Dat geeft zekerheid en duidelijkheid aan inwoners en samenwerkingspartners.

2.2 Het is nodig om transparant en rechtmatig te werken. Wij willen uw Raad tijdig informeren over de te verwachten overschrijdingen op uitgaven jeugdhulp. De begrotingswijziging is tevens nodig om rechtmatig uitgaven te kunnen doen.

3.1 Dat doet relatief het minste pijn. Het is de verwachting dat we dit jaar niet al het geld nodig hebben dat beschikbaar is voor de ontheemden uit Oekraïne. Dat geldt ook voor de middelen beschermd wonen.

5.1 Een brede afweging is nodig. De huidige problematiek van tekorten op Jeugdhulp lijkt niet van tijdelijke aard. In de perspectiefnota en meerjarenbegroting komt het hele huishoudboekje op tafel en kunnen we een meer integrale afweging maken.

Kantttekeningen

3.1 De reserve sociaal domein is in 2024 toch met zo'n 6,6 miljoen euro afgeroomd? Met de kennis van nu was een beter gevulde reserve sociaal domein helpend om flinke tekorten tijdelijk op te kunnen vangen. In de inleiding en de bijlagen staat voldoende toelichting hoe de tekorten zijn ontstaan en dat we daar vorig jaar minder juist zicht op hadden in relatie tot de begroting die reëler opgesteld had moeten zijn. Het is een gegeven dat we niet structureel kunnen putten uit reserves, maar de reserve sociaal domein incidenteel inzetten is mogelijk. Daarom doen we daar nu incidenteel een beroep op.

5.1 Vergeet daarbij het recente rapport van bureau Berenschot niet. In 2024 is het rapport 'Toekomstperspectief voor de Elburgse organisatie' van bureau Berenschot verschenen. Bureau Berenschot constateert o.a. dat het fundament onder het sociaal domein in de gemeente Elburg sterk is en adviseert dat goed te borgen. Eén van de pijlers onder het fundament van het sociaal domein is de sterke lokale verankering en de samenwerking met lokale partners. Daarnaast wordt er intensief samengewerkt met de gemeenten op de Noord Veluwe waar het de dienstverlening op het gebied van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning betreft. Dit verloopt goed en is een andere pijler onder het fundament van het sociaal domein. Er is op dit moment geen aanleiding om dit te wijzigen. Goed om dat advies ook mee te nemen bij de toekomstige ontwikkelingen.

Financiën

Voor de gehele jeugdhulpketen is € 1.786.472 extra budget nodig om conform huidig beleid te kunnen blijven handelen. Per niveau binnen de jeugdhulpketen betekent dit het volgende voor 2025:

1. *Sociale basis:* Voor het in stand houden van de sociale basis conform huidig beleid is € 126.806 extra budget nodig. Globale onderverdeling:
 - Preventieve inzet: € 75.000
 - Steungezinnen: € 45.000
 - Overige: € 6.806
2. *Basisvoorziening:* Voor het in stand houden van de basisvoorzieningen conform huidig beleid is € 638.828 extra budget nodig. Globale onderverdeling:
 - CJG € 571.000: € 372.000 basisdienstverlening en € 199.000 preventieve plustaken
 - Jeugdgezondheidszorg: € 73.000
 - Overige: € 5.172
3. *Specialistische jeugdhulp:* Voor het in stand houden van de specialistische jeugdhulp conform huidig beleid is € 1.020.838 extra budget nodig. Globale onderverdeling:
 - Meerinzicht: € 962.000
 - Persoonsgebonden budget (PGB): € 58.000
 - Overige: € 838

De dekking voor dit extra budget:

- € 1.100.000 uit de algemene reserve, zijnde het te verwachten jaarrekening resultaat van Oekraïne gelden 2025.
- € 686.472 te dekken uit de algemene reserve, waarbij naar verwachting € 300.000 zijn oorsprong vindt in het overschot beschermd wonen 2025.

Communicatie/burgerparticipatie

De adviesraad sociaal domein is om advies gevraagd. We verwachten dat dit voor de beeldvormende vergadering beschikbaar is.

Vervolg

Na besluitvorming volgt begin juli de behandeling van de perspectiefnota in de Raad.

Bijlage(n)

1. Rapportage 'Grip op uitgaven jeugd'
2. Rapportage 'Jeugdhulpketen gemeente Elburg'

Elburg, 8 april 2025

Het college van burgemeester en wethouders,

de burgemeester,

de secretaris,

ir. J.N. Rozendaal

Mw. mr. A.H. van der Maat-Bosma